

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 15.5.2001
COM(2001)264 τελικό

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

**Αειφόρος ανάπτυξη της Ευρώπης για έναν καλύτερο κόσμο:
Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αειφόρο ανάπτυξη**

(Πρόταση της Επιτροπής ενόψει του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Göteborg)

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

**Αειφόρος ανάπτυξη της Ευρώπης για έναν καλύτερο κόσμο:
Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αειφόρο ανάπτυξη**
(Πρόταση της Επιτροπής ενόψει του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Göteborg)

I ΜΕ ΣΤΟΧΟ ΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

“Αειφόρος ανάπτυξη είναι η ανάπτυξη που ικανοποιεί τις ανάγκες του παρόντος χωρίς να διακυβεύει την ικανότητα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιήσουν τις δικές τους ανάγκες.” - Παγκόσμια επιτροπή για το περιβάλλον και την ανάπτυξη (“Επιτροπή Brundtland”), 1987

Στη σύνοδο του Ελσίνκι του Δεκεμβρίου 1999, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζήτησε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή *“να προτείνει μια μακροπρόθεσμη στρατηγική που θα συνδυάζει πολιτικές με στόχο την οικονομικά, κοινωνικά και οικολογικά αειφόρο ανάπτυξη και η οποία θα υποβληθεί στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Ιουνίο 2001.”* Το παρόν έγγραφο αποτελεί την απάντηση σε αυτό το αίτημα. Στηρίζεται στο έγγραφο διαβούλευσης που εκπόνησαν οι υπηρεσίες της Επιτροπής και δημοσιεύθηκε τον Μάρτιο και στις πολυάριθμες απαντήσεις και σχόλια που προκάλεσε.

*“Η αειφόρος
ανάπτυξη
πρέπει να
αντιμετωπίζεται
ως παγκόσμιος
στόχος” –
επιτροπή
Brundtland*

Η αειφόρος ανάπτυξη αποτελεί παγκόσμιο στόχο. Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει καθοριστικό ρόλο στην επίτευξη της αειφόρου ανάπτυξης, τόσο εντός της Ευρώπης όσο και σε ευρύτερη παγκόσμια κλίμακα, όπου απαιτείται ευρεία διεθνής δράση. Για να ανταποκριθεί στις ευθύνες της, η ΕΕ και τα άλλα μέρη που συνυπέγραψαν τη “Διακήρυξη του Ρίο” των Ηνωμένων Εθνών το 1992 δεσμεύτηκαν, κατά τη 19η ειδική σύνοδο της γενικής συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών το 1997, να εκπονήσουν στρατηγικές για την αειφόρο ανάπτυξη εγκαίρως για την Παγκόσμια σύνοδο για την αειφόρο ανάπτυξη. Η παρούσα στρατηγική εντάσσεται στην προετοιμασία της ΕΕ για την Παγκόσμια σύνοδο.

Αειφόρος ανάπτυξη - ευρύτερο μακρόπνοο όραμα

Μόλις πριν ένα χρόνο στη Λισαβόνα, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έθεσε ένα νέο στρατηγικό στόχο για την Ένωση: *“να καταστεί η πιο ανταγωνιστική και δυναμική βασισμένη στη γνώση οικονομία στον κόσμο, ικανή για αειφόρο οικονομική αύξηση με περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας και μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή”*. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Στοκχόλμης αποφάσισε ότι η στρατηγική της ΕΕ για την αειφόρο ανάπτυξη πρέπει να ολοκληρώνει αυτές τις πολιτικές δεσμεύσεις και να βασίζεται σε αυτές συμπεριλαμβάνοντας μια περιβαλλοντική διάσταση. Αυτό σημαίνει ότι μακροπρόθεσμα, **η οικονομική αύξηση, η κοινωνική συνοχή και η περιβαλλοντική προστασία πρέπει να συμβαδίζουν.**

*Ολοκλήρωση και
ανάπτυξη της
στρατηγικής της
Λισαβόνας*

Η αειφόρος ανάπτυξη προσφέρει στην Ευρωπαϊκή Ένωση ένα **θετικό μακρόπνοο όραμα** για μια περισσότερο ευημερούσα και δικαιότερη κοινωνία μέσα σ'ένα καθαρότερο, ασφαλέστερο και υγιέστερο περιβάλλον - μιας κοινωνίας που θα παρέχει καλύτερη ποιότητα ζωής, για μας, τα παιδιά μας και τα εγγόνια μας. Για να επιτευχθεί στην πράξη απαιτείται η οικονομική αύξηση να υποστηρίζει την κοινωνική πρόοδο και να σέβεται το περιβάλλον, η κοινωνική πολιτική να αποτελεί το υπόβαθρο της οικονομικής επίδοσης και η περιβαλλοντική πολιτική να είναι οικονομικά αποδοτική.

*Ένα θετικό
όραμα για το
μέλλον*

Στρατηγική για
μακρόπνοες
επενδυτικές
δραστηριότητες

Για να αποσυνδεθεί η περιβαλλοντική υποβάθμιση και η κατανάλωση πόρων από την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη απαιτείται σοβαρός επαναπροσανατολισμός των δημοσίων και ιδιωτικών επενδύσεων προς νέες, φιλικές προς το περιβάλλον τεχνολογίες. Η στρατηγική για την αειφόρο ανάπτυξη θα πρέπει να αποτελέσει τον **καταλύτη για τους σχεδιαστές πολιτικής και την κοινή γνώμη** τα ερχόμενα έτη και να καταστεί καθοδηγητική δύναμη για τη μεταρρύθμιση των θεσμικών οργάνων και για αλλαγές στη συμπεριφορά των επιχειρήσεων και των καταναλωτών. Θέτοντας **σαφείς, μακροπρόθεσμους στόχους** θα αποκτήσουν σχήμα και μορφή οι προσδοκίες και θα δημιουργηθούν οι απαραίτητες συνθήκες για να έχουν οι επιχειρήσεις εμπιστοσύνη στις επενδύσεις σε καινοτόμες λύσεις και στη δημιουργία νέων, υψηλής ποιότητας θέσεων εργασίας.

Επικέντρωση
στις
σοβαρότερες
απειλές

Για να γεφυρωθεί το χάσμα μεταξύ αυτού του φιλόδοξου οράματος και της πρακτικής πολιτικής δράσης, η Επιτροπή προτείνει **να εστιάζεται η στρατηγική σε ένα μικρό αριθμό προβλημάτων τα οποία θέτουν σοβαρή ή μη αναστρέψιμη απειλή** για τη μελλοντική ευημερία της ευρωπαϊκής κοινωνίας.

Οι σημαντικότερες απειλές για την αειφόρο ανάπτυξη

- Οι ανθρωπογενείς εκπομπές αερίων θερμοκηπίου προκαλούν **υπερθέρμανση του πλανήτη**. Η αλλαγή του κλίματος είναι πιθανό να προκαλέσει δριμύτερες καιρικές συνθήκες (τυφώνες, πλημμύρες) με σοβαρές επιπτώσεις στις υποδομές, την ιδιοκτησία, την υγεία και τη φύση.
- Σοβαρή απειλή για τη δημόσια υγεία αποτελεί η αύξηση που παρουσιάζουν τα **ανθεκτικά στα αντιβιοτικά στελέχη ορισμένων ασθενειών** και, εν δυνάμει, οι πιο μακροπρόθεσμες επιπτώσεις των πολυάριθμων **επικίνδυνων χημικών ουσιών** που είναι σήμερα σε καθημερινή χρήση. Οι απειλές για την **ασφάλεια των τροφών** αποτελούν ένα όλο και σοβαρότερο πρόβλημα.
- Ένας στους έξι ευρωπαίους ζει σε συνθήκες **φτώχειας**. Η φτώχεια και ο κοινωνικός αποκλεισμός έχουν τεράστιες άμεσες επιπτώσεις στα άτομα όπως επισφαλής υγεία, αυτοκτονίες και μόνιμη ανεργία. Η φτώχεια βαρύνει δυσανάλογα τις ανύπανδρες μητέρες και τις ηλικιωμένες γυναίκες που ζουν μόνες. Η φτώχεια συχνά παραμένει σε ορισμένες οικογένειες για ολόκληρες γενεές.
- Ενώ η αύξηση στο προσδόκιμο επιβίωσης είναι προφανώς θετικό στοιχείο, συνδυαζόμενη με την υπογεννητικότητα έχει ως αποτέλεσμα τη **γήρανση του πληθυσμού** η οποία απειλεί το ρυθμό οικονομικής αύξησης με επιβράδυνση, καθώς και την ποιότητα και οικονομική βιωσιμότητα των συστημάτων συνταξιοδότησης και δημόσιας περίθαλψης. Οι δαπάνες θα μπορούσαν να αυξηθούν έως και 8% του ΑΕΠ σε πολλά κράτη μέλη μεταξύ 2000 και 2040.
- Η **απώλεια βιο-ποικιλότητας** στην Ευρώπη **επιταχύνθηκε εξαιρετικά** τις τελευταίες δεκαετίες. Τα αλιευτικά αποθέματα στα ευρωπαϊκά ύδατα πλησιάζουν στην κατάρρευση. **Οι όγκοι αποβλήτων** σταθερά αυξάνονται ταχύτερα από το εγχώριο ακαθάριστο προϊόν. Η **απώλεια εδαφών** και η ελαττούμενη γονιμότητα συρρικνώνουν τη βιωσιμότητα των αγροτικών γαιών.
- Η **συμφόρηση στις μεταφορές** αυξάνει γοργά και προσεγγίζει το σημείο κορεσμού. Το πρόβλημα αυτό αφορά κυρίως τις αστικές περιοχές, οι οποίες επίσης αντιμετωπίζουν προβλήματα όπως παρακμή του κέντρου των πόλεων, προάστια χωρίς ρυμοτομία και συγκεντρώσεις έντονης φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού. **Οι περιφερειακές ανισορροπίες** στην ΕΕ παραμένουν σοβαρό πρόβλημα.

Ελάχιστες από αυτές τις αντίθετες προς τις αρχές της αειφορίας τάσεις είναι νέες. Προσπάθειες έχουν γίνει σε πολλά επίπεδα, κυβέρνησης και κοινωνίας, για την αντιμετώπισή τους. Πρωτοβουλίες όπως η τοπική Ατζέντα 21 αποδείχθηκαν αποτελεσματικά μέσα οικοδόμησης συναίνεσης για αλλαγή σε τοπικό επίπεδο. Ωστόσο, αυτές οι προσπάθειες είχαν περιορισμένη μόνο επιτυχία λόγω της δυσκολίας αλλαγής καθιερωμένων πολιτικών και τρόπων συμπεριφοράς, και συνδυασμού των απαντήσεων με συντονισμένο τρόπο. Για να αντιμετωπιστούν αυτές οι αντίθετες προς τις αρχές της αειφορίας τάσεις και να υλοποιηθεί το όραμα που προσφέρει η αειφόρος ανάπτυξη απαιτείται **επείγουσα λήψη μέτρων**· αποφασισμένη και διορατική **πολιτική ηγεσία**· **νέα προσέγγιση κατά τη χάραξη των πολιτικών**· ευρεία **συμμετοχή** και **διεθνής συνυπευθυνότητα**.

Για την επίλυση αυτών των προβλημάτων απαιτείται νέα ιεράρχηση των πολιτικών

Η μη λήψη μέτρων μπορεί να αποδειχθεί πιο επίσημα από την πρόωμη λήψη μέτρων

- **Πρέπει επείγοντως να ληφθούν μέτρα:** Τώρα είναι ο καιρός να αντιμετωπιστούν οι προκλήσεις για την αειφορία. Πολλές από τις τάσεις που απειλούν την αειφόρο ανάπτυξη είναι συνέπειες προγενέστερων επιλογών σχετικών με τις τεχνολογίες

παραγωγής, τα πρότυπα χρήσης γης και τις επενδύσεις στον τομέα των υποδομών οι οποίες είναι δύσκολο να αναστραφούν σε σύντομο χρονικό διάστημα. Παρόλο που οι κυριότερες επιπτώσεις από την απώλεια βιοποικιλότητας, την αυξημένη αντίσταση στα αντιβιοτικά ή την αλλαγή του κλίματος μπορούν να γίνουν αντιληπτές μόνον μετά από πολλά χρόνια, τότε μπορεί να είναι πολύ δαπανηρό ή αδύνατο να αντιμετωπιστούν.

*Απαιτείται
πολιτική πυγμή
για να ληφθούν
δύσκολες
αποφάσεις*

- **Είναι απαραίτητη η πολιτική βούληση:** Θα απαιτηθεί ισχυρή δέσμευση της πολιτικής ηγεσίας για να πραγματοποιηθούν οι αλλαγές που απαιτούνται για την αειφόρο ανάπτυξη. Ενώ η αειφόρος ανάπτυξη αναμφίβολα θα ωφελήσει την κοινωνία συνολικά, θα πρέπει να υπάρξουν **οδυνηρές επιλογές** μεταξύ αντικρουόμενων συμφερόντων. Θα πρέπει να αντιμετωπιστούν αυτές οι διαπραγματεύσεις ανοιχτά και τίμια. Οι αλλαγές στις πολιτικές πρέπει να γίνουν με τίμιο και ισορροπημένο τρόπο, **αλλά δεν θα πρέπει να επιτρέπεται στα στενά συμφέροντα κάθε τομέα να υπερισχύουν** της ευημερίας μιας κοινωνίας στο σύνολό της.

*Οι αποφάσεις
πρέπει να
χαρακτηρίζονται
από μακρόπνοη,
με συνοχή,
αντίληψη*

- **Νέα προσέγγιση της χάραξης πολιτικής:** Παρόλο που η Ένωση διαθέτει ευρύ φάσμα πολιτικών για την αντιμετώπιση των οικονομικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών διαστάσεων της αειφορίας, οι πολιτικές αυτές έχουν αναπτυχθεί χωρίς επαρκή συντονισμό. **Πολύ συχνά, τα μέτρα επίτευξης των στόχων σε ένα πολιτικό πεδίο παρεμποδίζουν την πρόοδο σε ένα άλλο**, ενώ οι λύσεις στα προβλήματα συχνά εναπόκεινται στους αρμόδιους για τη χάραξη πολιτικών σε άλλους τομείς ή σε άλλα επίπεδα διακυβέρνησης. Πρόκειται για σοβαρή αιτία πολλών μακροπρόθεσμων αντίθετων προς τις αρχές της αειφορίας τάσεων. Επιπλέον, η απουσία μιας μακροπρόθεσμης, με συνοχή, προοπτικής σημαίνει ότι υπάρχει πολύ μεγάλη επικέντρωση στο βραχυπρόθεσμο κόστος και πολύ μικρή επικέντρωση στην προοπτική πιο μακροπρόθεσμων καταστάσεων επωφελών για όλα τα μέρη.

*Όλοι μπορούν να
συμβάλουν. Η
Ευρωπαϊκή
Ένωση πρέπει να
έχει
πρωταγωνιστικό
ρόλο*

- **Πρέπει να αναληφθεί δράση από όλους και σε όλα τα επίπεδα:** Πολλές από τις απαιτούμενες αλλαγές για την εξασφάλιση αειφόρου ανάπτυξης μπορούν να αναληφθούν με επιτυχία μόνο σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Σαφή παραδείγματα προκύπτουν σε πεδία πολιτικής όπου η Κοινότητα διαθέτει αποκλειστική νομική αρμοδιότητα, ή όπου οι ολοκληρωμένες ευρωπαϊκές οικονομίες σημαίνουν ότι η μη συντονισμένη δράση από τα κράτη μέλη είναι πιθανό να είναι αναποτελεσματική. Σε άλλες περιπτώσεις, τα μέτρα των εθνικών, περιφερειακών ή τοπικών κυβερνήσεων θα είναι καταλληλότερα. **Ωστόσο, ενώ η αποστολή των δημοσίων αρχών είναι να παρέχουν ένα σαφές μακροπρόθεσμο πλαίσιο, τον τελικό ρόλο θα τον παίξουν οι πολίτες και οι επιχειρήσεις προκαλώντας τις αλλαγές στην κατανάλωση και τις επενδύσεις που είναι απαραίτητες για την επίτευξη αειφόρου ανάπτυξης.**

*Τακτοποιώντας
το σπίτι μας
δίνουμε το
παράδειγμα σε
όλο τον κόσμο*

- **Ένας υπεύθυνος εταίρος σε μια παγκόσμια κοινωνία:** Πολλές από τις προκλήσεις στην αειφορία απαιτούν μέτρα σε παγκόσμιο επίπεδο για να αντιμετωπιστούν. Προφανή παραδείγματα είναι η αλλαγή του κλίματος και η βιοποικιλότητα. Η Επιτροπή πιστεύει ότι οι αναπτυγμένες χώρες πρέπει να ηγηθούν στην επιδίωξη της αειφόρου ανάπτυξης και καλεί τις άλλες αναπτυγμένες χώρες να αναλάβουν και αυτές τις ευθύνες τους. Η Επιτροπή πιστεύει ότι **η ΕΕ θα πρέπει να αρχίσει βάζοντας τάξη στα του οίκου της**, παρέχοντας καθοδήγηση σε διεθνές επίπεδο και ως πρώτο βήμα προς την επίτευξη της παγκόσμιας αειφορίας. Καθώς η παραγωγή και κατανάλωση της ΕΕ έχει επιπτώσεις που υπερβαίνουν τα σύνορά της, πρέπει επίσης να εξασφαλιστεί ότι όλες οι πολιτικές βοηθούν της προοπτικές για αειφόρο ανάπτυξη σε παγκόσμιο επίπεδο.

Για να επιτευχθούν αυτοί οι στόχοι, η Επιτροπή προτείνει μια στρατηγική της ΕΕ με τρεις πτυχές:

- 1: Μια δέσμη με **διαγώνιες προτάσεις και συστάσεις** ώστε να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα των πολιτικών και να πραγματωθεί η αειφόρος ανάπτυξη. Αυτό σημαίνει να εξασφαλίζεται ότι οι διαφορετικές πολιτικές ενισχύουν η μία την άλλη αντί να διασκορπίζονται προς διαφορετικές κατευθύνσεις.
- 2: Μια δέσμη **κύριων στόχων και ειδικών μέτρων** σε επίπεδο ΕΕ για την αντιμετώπιση των ζητημάτων που θέτουν τις μεγαλύτερες προκλήσεις στην αειφόρο ανάπτυξη στην Ευρώπη.
- 3: Βήματα για την **εφαρμογή της στρατηγικής και ανασκόπηση της προόδου της**.

II ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΠΡΑΓΜΑΤΩΣΗΣ ΤΩΝ ΦΙΛΟΔΟΞΙΩΝ ΜΑΣ

Οι σημερινές πολιτικές πρέπει να αλλάζουν

Η επίτευξη της αειφόρου ανάπτυξης απαιτεί αλλαγές στον τρόπο πραγματοποίησης και εφαρμογής της πολιτικής, τόσο σε επίπεδο ΕΕ όσο και στα κράτη μέλη. Αυτό με τη σειρά του απαιτεί σαφή δέσμευση σε ανώτατο επίπεδο. Στο παρόν τμήμα διατυπώνονται προτάσεις με σκοπό την εξασφάλιση αποτελεσματικότερων απαντήσεων στις προκλήσεις που αντιμετωπίζουμε.

Βελτίωση της συνοχής των πολιτικών

Όλα τα μέτρα που λαμβάνονται πρέπει να κρίνονται με βάση τη συμβολή τους στην αειφόρο ανάπτυξη

Η αειφόρος ανάπτυξη πρέπει να καταστεί κεντρικός στόχος όλων των κλάδων και των πολιτικών. Αυτό σημαίνει ότι οι υπεύθυνοι για τη χάραξη πολιτικής πρέπει να προσδιορίζουν τις πιθανές έμμεσες επιπτώσεις – καλές και κακές – σε άλλους τομείς πολιτικής και να τις λαμβάνουν υπόψη τους. **Η προσεκτική αξιολόγηση των πλήρων επιπτώσεων** μιας προτεινόμενης πολιτικής πρέπει να περιλαμβάνει εκτιμήσεις των οικονομικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών επιπτώσεων της εντός και εκτός της ΕΕ. Πρέπει να περιλαμβάνει, όπου εφαρμόζεται, τις επιπτώσεις στην ισότητα των φύλων και στις ίσες ευκαιρίες. Είναι ιδιαίτερος σημαντικό να προσδιοριστούν σαφώς οι ομάδες που φέρουν το φορτίο της αλλαγής ώστε οι σχεδιαστές πολιτικής να μπορούν να κρίνουν την ανάγκη για μέτρα που θα βοηθήσουν τις εν λόγω ομάδες να προσαρμοστούν. Η ακολουθούμενη κατά την αξιολόγηση προσέγγιση πρέπει να παρουσιάζει συνοχή και να χρησιμοποιούνται οι ειδικές γνώσεις που είναι διαθέσιμες από ευρύ φάσμα πολιτικών πεδίων.

Γι'αυτό χρειάζεται καλύτερη ενημέρωση, ιδίως για την αντιμετώπιση του κινδύνου και της αβεβαιότητας

Για να εκτιμηθούν οι προτάσεις συστηματικά **χρειάζεται καλύτερη πληροφόρηση**. Για παράδειγμα, η κατανόηση των επιπτώσεων από τη γήρανση του πληθυσμού είναι ακόμη ατελής, όπως και οι επιπτώσεις για τη βιοποικιλότητα και τη δημόσια υγεία ορισμένων τύπων περιβαλλοντικής ρύπανσης ή χημικών ουσιών όπως οι ενδοκρινικοί διαταράκτες. Ωστόσο, σύμφωνα με την αρχή της προφύλαξης, η έλλειψη γνώσης δεν πρέπει να αποτελεί δικαιολογία για την έλλειψη μέτρων ή για άσκοπα μέτρα. Ο κίνδυνος και η αβεβαιότητα αποτελούν τμήμα της ζωής. Ο ρόλος της επιστήμης και της έρευνας είναι να βοηθήσουν να προσδιοριστεί η φύση των κινδύνων και των αβεβαιοτήτων που αντιμετωπίζουμε, ώστε να δημιουργηθεί μια βάση για λύσεις και πολιτικές αποφάσεις. Οι σχεδιαστές πολιτικής είναι υπεύθυνοι για την αποτελεσματική διαχείριση των κινδύνων και για την παροχή εξηγήσεων στο κοινό όσον αφορά τη φύση και την έκταση αυτών των κινδύνων.

Μέτρα

- ✓ Η αειφόρος ανάπτυξη πρέπει να είναι ο κεντρικός στόχος όλων των πολιτικών. Ιδίως, κατά τις επερχόμενες αναθεωρήσεις κοινών πολιτικών θα πρέπει να αναζητηθούν τρόποι για θετικότερη συνεισφορά στην αειφόρο ανάπτυξη.
- ✓ Η ενδιάμεση αναθεώρηση της κοινής γεωργικής πολιτικής το 2002 θα πρέπει να ανταμείβει την ποιότητα και όχι την ποσότητα, π.χ. ενθαρρύνοντας τη βιολογική γεωργία και άλλες φιλικές προς το περιβάλλον μεθόδους καλλιέργειας και μετατοπίζοντας περαιτέρω τους διατιθέμενους πόρους από τη στήριξη της αγοράς στην αγροτική ανάπτυξη.
- ✓ Η κοινή αλιευτική πολιτική πρέπει να προάγει την αειφόρο διαχείριση των αλιευτικών αποθεμάτων στην ΕΕ και διεθνώς, εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του αλιευτικού κλάδου της ΕΕ και την προστασία των θαλάσσιων οικοσυστημάτων.
- ✓ Η κοινή πολιτική μεταφορών πρέπει να αντιμετωπίζει τα αυξανόμενα επίπεδα συμφόρησης και ρύπανσης και να ενθαρρύνει τη χρήση περισσότερο φιλικών προς το περιβάλλον τρόπων μεταφοράς.
- ✓ Οι πολιτικές σύγκλισης πρέπει να βελτιώσουν την στοχοθέτηση των λιγότερο αναπτυγμένων περιφερειών και αυτών με τα οξύτερα διαρθρωτικά προβλήματα – όπως ο αστικός μαρασμός και η παρακμή της αγροτικής οικονομίας – και των κοινωνικών ομάδων που είναι πλέον ευάλωτες στο μόνιμο κοινωνικό αποκλεισμό.
- ✓ Η Επιτροπή θα υποβάλει στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Laeken τον Δεκέμβριο πρόγραμμα δράσης για βελτίωση του κανονιστικού πλαισίου. Σ' αυτό θα περιλαμβάνονται μηχανισμοί που να εξασφαλίζουν ότι όλες οι κύριες νομοθετικές προτάσεις περιλαμβάνουν **αξιολόγηση των πιθανών οικονομικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων από τη λήψη ή τη μη λήψη μέτρων, τόσο εντός όσο και εκτός Ένωσης**. Το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο πρέπει να τροποποιήσουν τις νομοθετικές προτάσεις στο ίδιο πνεύμα.

Ενδεδειγμένη τιμολόγηση προς επηρεασμό της συμπεριφοράς ατόμων και επιχειρήσεων

Οι τιμές της αγοράς έχουν ισχυρή επιρροή στη συμπεριφορά ατόμων και επιχειρήσεων. Η μεταρρύθμιση της αγοράς με σκοπό τη διόρθωση των τιμών θα δημιουργήσει νέες επιχειρηματικές ευκαιρίες για την ανάπτυξη υπηρεσιών και προϊόντων που ελαττώνουν την πίεση στο περιβάλλον και ικανοποιούν κοινωνικές και οικονομικές ανάγκες. Ορισμένες φορές, αυτό σημαίνει δημόσιες επιδοτήσεις για υπηρεσίες οι οποίες σε διαφορετική περίπτωση δεν θα παρέχονταν, όπως βασικές δημόσιες υπηρεσίες σε αραιοκατοικημένες περιοχές. Συχνότερα το ζήτημα είναι η **κατάργηση των επιδοτήσεων που ενθαρρύνουν την άσκοπη χρήση φυσικών πόρων** και η τιμολόγηση της ρύπανσης. Αυτού του είδους η αλλαγή τιμολόγησης παρέχει μόνιμο κίνητρο για την ανάπτυξη και τη χρήση ασφαλέστερων, λιγότερο ρυπογόνων τεχνολογιών και εξοπλισμού, και συχνά θα είναι ότι χρειάζεται για τη μετατόπιση της ισορροπίας υπέρ τους.

Οι τιμές που αντανakλούν το κόστος θα ενθαρρύνουν αλλαγές στη συμπεριφορά και την τεχνολογία

Μέτρα

- ✓ Η Επιτροπή, στις πολιτικές και νομοθετικές προτάσεις της, θα δώσει προτεραιότητα **στις προσεγγίσεις με βάση την αγορά** που παρέχουν κίνητρα όσον αφορά τις τιμές οποιεδήποτε υπάρχει πιθανότητα να επιτευχθούν μέσω αυτών κοινωνικοί και περιβαλλοντικοί στόχοι, με ευέλικτο και οικονομικά αποδοτικό τρόπο.

Επενδύσεις στην επιστήμη και τεχνολογία για το μέλλον

Η συνεχής μακροπρόθεσμη ευημερία μας εξαρτάται αποφασιστικά από την πρόοδο των γνώσεων και της τεχνολογίας. Χωρίς αυτές τις επενδύσεις, η προσαρμογή στην αειφόρο ανάπτυξη θα πρέπει να συμβεί πολύ περισσότερο μέσω αλλαγών στα πρότυπα κατανάλωσης. Προωθώντας την καινοτομία, μπορούν να αναπτυχθούν νέες τεχνολογίες οι οποίες χρησιμοποιούν λιγότερους φυσικούς πόρους, ελαττώνουν τη ρύπανση ή τους κινδύνους για την υγεία και την ασφάλεια και είναι φτηνότερες από τις προγενέστερες. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη θα πρέπει να **εξασφαλίσουν ότι η νομοθεσία δεν παρεμποδίζει την καινοτομία** ούτε ορθώνει υπερβολικούς, μη σχετιζόμενους με την αγορά, φραγμούς στη διάδοση και τη χρήση των νέων τεχνολογιών.

Οι πρόοδοι στη γνώση και την τεχνολογία είναι απαραίτητες

Η δημόσια χρηματοδότηση για τη στήριξη της τεχνολογικής αλλαγής για την αειφόρο ανάπτυξη πρέπει να εστιάζεται στη βασική και την εφαρμοσμένη έρευνα για ασφαλείς και περιβαλλοντικά ήπιες τεχνολογίες, και στα έργα συγκριτικής αξιολόγησης και επίδειξης για την τόνωση της ταχύτερης υιοθέτησης νεώτερων, ασφαλέστερων και καθαρότερων τεχνολογιών. Οι πολιτικές για τις δημόσιες συμβάσεις – εφόσον δεν αποτελούν προκάλυμμα προστατευτισμού – αποτελούν πρόσθετο μέσο επιτάχυνσης της διάδοσης των νέων τεχνολογιών. Μια “πρωτοβουλία για οικολογικές προμήθειες” του ιδιωτικού τομέα θα μπορούσε παρομοίως να αυξήσει τη χρήση περιβαλλοντικά ήπιων προϊόντων και υπηρεσιών.

Μέτρα

- ✓ Η Κοινότητα θα πρέπει να εκμεταλλευτεί πλήρως το δυναμικό του επόμενου κοινοτικού προγράμματος-πλαισίου έρευνας για τη στήριξη ερευνητικών δραστηριοτήτων σχετικών με την αειφόρο ανάπτυξη ως μέρους του Ευρωπαϊκού Χώρου της Έρευνας.
- ✓ Βασιζόμενα στο έγγραφο καθοδήγησης που θα εκδώσει συντόμως η Επιτροπή, τα κράτη μέλη πρέπει να εξετάσουν πως να **χρησιμοποιήσουν καλύτερα τις δημόσιες προμήθειες** για να ευνοήσουν τα φιλικά προς το περιβάλλον προϊόντα και υπηρεσίες.
- ✓ Η Επιτροπή θα ενθαρρύνει τις **πρωτοβουλίες του ιδιωτικού τομέα** για ενσωμάτωση περιβαλλοντικών συνιστωσών στις προδιαγραφές των αγορών που πραγματοποιεί ο ιδιωτικός τομέας.
- ✓ Η Επιτροπή καλεί τη βιομηχανία να προσδιορίσει ποιά θεωρεί ως κύρια εμπόδια για την ανάπτυξη και την ευρύτερη χρήση νέων τεχνολογιών σε τομείς όπως η ενέργεια, οι μεταφορές και οι επικοινωνίες.

- ✓ Η Κοινότητα θα πρέπει να συμβάλει στη δημιουργία, έως το 2008, μιας ευρωπαϊκής μονάδας παγκόσμιας παρακολούθησης του περιβάλλοντος και της ασφάλειας (global monitoring of environment and security - GMES).

Βελτίωση της επικοινωνίας και κινητοποίηση των πολιτών και των επιχειρήσεων

Παρόλο που η επιστήμη και οι συμβουλές των επιστημόνων αποτελούν καθοριστική συνεισφορά στη λήψη αποφάσεων, η εμπιστοσύνη του κοινού στην αντικειμενικότητα της επιστήμης έχει κλονισθεί από γεγονότα όπως οι πρόσφατοι φόβοι για την υγεία των ανθρώπων και των ζώων. Εκφράζονται ανησυχίες ότι τα λαμβανόμενα πολιτικά μέτρα καθοδηγούνται περισσότερο από τα στενά συμφέροντα κάποιων κλάδων και λιγότερο από το ευρύτερο συμφέρον της κοινωνίας. Αυτή η αντίληψη εντάσσεται σε ένα γενικότερο συναίσθημα δυσφορίας. Πολλοί πιστεύουν ότι η πολιτική έχει γίνει πολύ τεχνοκρατική και απόμακρη και ότι επηρεάζεται πολύ από κατεστημένα συμφέροντα. Για να αντιμετωπιστεί αυτή η αυξανόμενη απομάκρυνση από την πολιτική διαδικασία, η χάραξη πολιτικής πρέπει να γίνει πιο ανοιχτή.

Η χάραξη πολιτικής με πιο ανοιχτό τρόπο θα βελτιώσει τα πολιτικά μέτρα και θα κεντρίσει τη διάθεση των πολιτών και των επιχειρήσεων για μεγαλύτερη συμμετοχή

Μια ανοιχτή διαδικασία χάραξης πολιτικής επιτρέπει επίσης να προσδιορίζονται σαφώς οι αναγκαίοι συμβιβασμοί μεταξύ ανταγωνιστικών συμφερόντων και να λαμβάνονται οι αποφάσεις με διαφάνεια. **Εγκαιρότερος και συστηματικότερος διάλογος** – ιδίως με εκπροσώπους των καταναλωτών, τα συμφέροντα των οποίων συχνά παραβλέπονται - μπορεί να επιμηκύνει το χρόνο προετοιμασίας μιας πρότασης, αλλά θα πρέπει να βελτιώνει την ποιότητα της κανονιστικής ρύθμισης και επιταχύνει την εφαρμογή της. Πρέπει επίσης να επιδιωχθεί να διατυπώνουν γνώμη και οι τρίτες χώρες.

Οι ανοιχτές διαδικασίες χάραξης πολιτικής επιτρέπουν επίσης στους πολίτες να «οικειοποιηθούν» τους στόχους της αειφόρου ανάπτυξης και να αποκτήσουν το συναίσθημα ότι δραστηριοποιούμενα τα άτομα μπορούν να επιφέρουν πραγματικές αλλαγές. Για παράδειγμα, η τοπική Ατζέντα 21 υπήρξε αποτελεσματική για την προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης σε τοπικό επίπεδο. Το εκπαιδευτικό σύστημα επίσης παίζει ζωτικό ρόλο στην προώθηση της καλύτερης κατανόησης του στόχου της αειφόρου ανάπτυξης, καλλιεργώντας το **συναίσθημα της ατομικής και συλλογικής ευθύνης**, και συνεπώς ενθαρρύνοντας αλλαγές στη συμπεριφορά.

Η δημόσια πολιτική παίζει επίσης καθοριστικό ρόλο στην προώθηση ενός ισχυρότερου αισθήματος κοινωνικής ευθύνης του επιχειρηματικού κόσμου και στη δημιουργία πλαισίου ώστε να εξασφαλίζεται ότι οι επιχειρήσεις ενσωματώνουν τις περιβαλλοντικές και κοινωνικές παραμέτρους στις δραστηριότητές τους. Μερικές από τις πιο διορατικές επιχειρήσεις έχουν συνειδητοποιήσει ότι **η αειφόρος ανάπτυξη προσφέρει νέες επιχειρηματικές ευκαιρίες** και έχουν ξεκινήσει να προσαρμόζουν τις επενδύσεις τους αναλόγως. Οι επιχειρήσεις πρέπει να ενθαρρύνονται να ακολουθούν προβλεπτική προσέγγιση στα θέματα της αειφόρου ανάπτυξης κατά την εκτέλεση των δραστηριοτήτων τους, τόσο εντός όσο και εκτός Ένωσης.

Μέτρα

- ✓ Η Λευκή Βίβλος της Επιτροπής για τη Διακυβέρνηση που θα δημοσιευθεί συντόμως θα περιλαμβάνει προτάσεις για **ευρείες διαβουλεύσεις με τους ενδιαφερομένους** από την Ένωση και εκτός αυτής, οι οποίες κατά κανόνα θα περιλαμβάνουν μια δημόσια διαβούλευση, πριν την κατάρτιση οποιασδήποτε κύριας πολιτικής

πρότασης. Παρομοίως, κατά την αναθεώρηση των κύριων πολιτικών θα πρέπει να επιδιώκεται να εκφράσουν τη γνώμη τους οι ενδιαφερόμενοι.

- ✓ Όλες οι εισηγμένες στο χρηματιστήριο εταιρείες, με προσωπικό άνω των 500 ατόμων, καλούνται να δημοσιεύσουν ένα **“τριπλό αποτέλεσμα”** στις ετήσιες εκθέσεις τους προς τους μετόχους το οποίο να μετρά τις επιδόσεις τους με βάση οικονομικά, περιβαλλοντικά και κοινωνικά κριτήρια. Οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις προτρέπονται να αποδείξουν και να γνωστοποιήσουν στο κοινό την προσχώρησή τους, σε παγκόσμιο επίπεδο, στις κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ για τις πολυεθνικές επιχειρήσεις ή σε άλλες παρόμοιες κατευθυντήριες γραμμές.
- ✓ Τα κράτη μέλη πρέπει να εξετάζουν πως τα **εκπαιδευτικά τους συστήματα** μπορούν να βοηθήσουν να κατανοηθεί ευρύτερα η αειφόρος ανάπτυξη.

Συνυπολογισμός της διεύρυνσης και της παγκόσμιας διάστασης

Η στρατηγική της ΕΕ θα πρέπει να υπερβαίνει τα σημερινά σύνορα της Ένωσης ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι χώρες που θα προσχωρήσουν στην Ένωση κατά τα ερχόμενα έτη. Αυτά τα μελλοντικά κράτη μέλη αντιμετωπίζουν πολλά ίδια προβλήματα αλλά και εμφανίζουν ορισμένα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά. Για παράδειγμα, διαθέτουν πολύ μεγαλύτερη βιοποικιλότητα. Ωστόσο, οι οικονομικές και κοινωνικές ανισότητες θα είναι ευρύτερες σε μια διευρυμένη Ένωση. Τα νέα κράτη μέλη θα έχουν πολύ μεγαλύτερο αγροτικό πληθυσμό κατά μέσο όρο και καθυστέρηση στις επενδύσεις σε υποδομές και τεχνολογίες παραγωγής. Οι μελλοντικές μεταρρυθμίσεις της κοινοτικής πολιτικής θα πρέπει να λάβουν υπόψη αυτές τις διαφορές. Οι υποψήφιες χώρες πρέπει να συμμετέχουν ενεργά στην εφαρμογή της στρατηγικής για την αειφόρο ανάπτυξη.

Η στρατηγική της ΕΕ πρέπει να υπερβαίνει τα σημερινά της σύνορα

Πολλές πολιτικές της ΕΕ επηρεάζουν τις προοπτικές για την αειφορία πολύ πέρα από τα σύνορα της Ένωσης, και η παραγωγή και κατανάλωση της ΕΕ αυξάνει την πίεση στους κοινούς παγκόσμιους περιβαλλοντικούς πόρους. Είναι επομένως σημαντικό να εξασφαλιστεί ότι τα μέτρα που λαμβάνονται προς την κατεύθυνση της αειφόρου ανάπτυξης στην Ευρώπη συμβάλλουν στην αειφόρο ανάπτυξη στον υπόλοιπο κόσμο. Οι **πολιτικές μας – εσωτερικές και εξωτερικές – πρέπει να στηρίζουν ενεργά τις προσπάθειες των άλλων χωρών –** ιδίως αυτών του αναπτυσσόμενου κόσμου – να αναπτυχθούν με πιο αειφόρο τρόπο.

Η αειφόρος ανάπτυξη στην ΕΕ πρέπει να ευνοεί την αειφορία παγκοσμίως

Για να συμβάλουν ουσιαστικά στην επίτευξη παγκόσμιας αειφόρου ανάπτυξης η ΕΕ και τα κράτη μέλη της πρέπει να συνεργαστούν αποτελεσματικά με άλλες χώρες και διεθνή ιδρύματα, στα οποία συμπεριλαμβάνεται ο ΟΟΣΑ, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου, το Διεθνές Γραφείο Εργασίας, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, η Παγκόσμια Τράπεζα και το Πρόγραμμα για το Περιβάλλον των Ηνωμένων Εθνών. Ο ρόλος της ΕΕ στην επίτευξη αειφόρου ανάπτυξης στο ευρύτερο αυτό πλαίσιο θα αναλυθεί διεξοδικά κατά την προετοιμασία για τη Σύνοδο που θα πραγματοποιηθεί στη Νότιο Αφρική το 2002 επ'ευκαιρία της 10ης επετείου της Διάσκεψης του Ρίο (Rio + 10). Μεταξύ άλλων θεμάτων, η σχετική ανακοίνωση θα ασχοληθεί με το ζήτημα της κινητοποίησης πρόσθετων χρηματοδοτικών πόρων για αναπτυξιακή βοήθεια, ιδίως για τη μείωση της φτώχειας στον πλανήτη.

Είναι σημαντική η συνεργασία με άλλες χώρες και διεθνείς οργανισμούς

Μέτρα

- ✓ Η Επιτροπή θα υποβάλει ανακοίνωση κατά το πρώτο εξάμηνο του 2002 στην οποία θα συγκεκριμενοποιεί περισσότερο τις απόψεις της ως προς τον τρόπο με τον οποίο

θα πρέπει να συμβάλει η Ένωση στην παγκόσμιο αειφόρο ανάπτυξη, πριν την Παγκόσμια Σύνοδο για την αειφόρο ανάπτυξη (Rio+10) στο Γιοχάνεσμπουργκ. Μεταξύ άλλων θεμάτων, η παρούσα ανακοίνωση πρέπει να εξετάσει το ζήτημα της κινητοποίησης πρόσθετων χρηματοδοτικών πόρων για αναπτυξιακή βοήθεια, με σκοπό κυρίως να μειωθεί η φτώχεια στον κόσμο.

III ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΟΙ ΓΕΝΙΚΟΙ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ: ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ

Απαιτούνται μέτρα σε ένα ευρύ φάσμα πολιτικών

Οι κύριες προκλήσεις για την αειφόρο ανάπτυξη που προαναφέρθηκαν διαπερνούν πολλούς τομείς πολιτικής. Κατ'αναλογία, απαιτείται μια **συνολική, διατομεακή προσέγγιση** για την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων. Τα συγκεκριμένα μέτρα σε ειδικά πεδία πολιτικής πρέπει να στηρίζονται στις πολιτικές αρχές που αναφέρθηκαν στο προηγούμενο κεφάλαιο. Οι αναθεωρήσεις των υφιστάμενων κοινοτικών πολιτικών πρέπει να αποβλέπουν στη μεγιστοποίηση της συνεισφοράς τους στους στρατηγικούς στόχους της κοινοτικής στρατηγικής για την αειφόρο ανάπτυξη.

Τα πρόσφατα Ευρωπαϊκά Συμβούλια της Λισαβώνας, της Νίκαιας και της Στοκχόλμης έχουν ήδη συμφωνήσει σε στόχους και μέτρα για την αντιμετώπιση των δύο από τα έξι ζητήματα που θέτουν τις μεγαλύτερες προκλήσεις για την αειφόρο ανάπτυξη στην Ευρώπη: **καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού και αντιμετώπιση των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της γήρανσης του πληθυσμού**. Η παρούσα στρατηγική δεν προτείνει νέα μέτρα σε αυτά τα πεδία. Πρόκειται ωστόσο για στόχους που αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της στρατηγικής της ΕΕ για την αειφόρο ανάπτυξη και εκτίθενται στο παράρτημα 1.

Για τα υπόλοιπα τέσσερα ζητήματα, η Επιτροπή προτείνει τους ακόλουθους στόχους και μέτρα προτεραιότητας σε επίπεδο ΕΕ. Η εκπλήρωση αυτών των στόχων θα απαιτήσει να ληφθούν μέτρα από τα κράτη μέλη, τόσο στις εγχώριες πολιτικές τους όσο και στις αποφάσεις που λαμβάνει το Συμβούλιο για αλλαγές στις κοινοτικές πολιτικές. Η Επιτροπή θα υποβάλλει αναφορά σχετικά με την πρόοδο στην εκπλήρωση αυτών των στόχων της στρατηγικής στην έκθεσή της προς το ετήσιο εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (συγκεφαλαιωτική έκθεση).

Περιορισμός της αλλαγής του κλίματος και αύξηση της χρήσης καθαρών πηγών ενέργειας

Κύριοι στόχοι

- Η ΕΕ θα εκπληρώσει τις δεσμεύσεις που ανέλαβε στο Κυότο. Ωστόσο το Κυότο είναι ένα πρώτο μόνο βήμα. Επομένως, η ΕΕ πρέπει να έχει ως στόχο τη μείωση των εκπομπών στην ατμόσφαιρα αερίων θερμοκηπίου κατά μέσο όρο 1% ανά έτος ως προς τα επίπεδα του 1990 έως το 2020.
- Η Ένωση θα επιμείνει να συμμορφωθούν και οι άλλες κύριες βιομηχανικές χώρες με τους στόχους που έθεσαν στο Κυότο. Πρόκειται για απαραίτητο βήμα προκειμένου να εξασφαλιστεί η ευρύτερη διεθνής προσπάθεια που απαιτείται για να περιοριστεί η υπερθέρμανση του πλανήτη και να υπάρξει προσαρμογή στις επιπτώσεις της.

Χρειάζονται
συγκεκριμένα
μέτρα

Στη στρατηγική
της ΕΕ πρέπει
να εντάσσεται
πλήρως το
οικονομικό, το
περιβαλλοντικό
και το
κοινωνικό
σκέλος της
αειφόρου
ανάπτυξης

Μέτρα σε επίπεδο ΕΕ

- Έγκριση της οδηγίας για τη φορολόγηση των ενεργειακών προϊόντων έως το 2002. Στη συνέχεια, εντός δύο ετών, η Επιτροπή θα προτείνει πιο φιλόδοξους περιβαλλοντικούς στόχους για τη φορολόγηση της ενέργειας με σκοπό την πλήρη εσωτερίκευση του εξωτερικού κόστους, καθώς και αναπροσαρμογή των ελάχιστων επιπέδων των ειδικών φόρων τουλάχιστον όσο το ποσοστό του πληθωρισμού.
- Σταδιακή κατάργηση των επιδοτήσεων για την παραγωγή και κατανάλωση ορυκτών καυσίμων έως το 2010. Όπου είναι απαραίτητο, θέσπιση μέτρων στήριξης τα οποία να βοηθούν την ανάπτυξη εναλλακτικών πηγών απασχόλησης. Πραγματοποίηση ανάλυσης σχετικά με την ανάγκη δημιουργίας αποθεμάτων άνθρακα και την αναγκαιότητα διατήρησης ενός ελάχιστου επιπέδου επιδοτούμενης παραγωγής για λόγους ασφάλειας του εφοδιασμού. Πρόταση της Επιτροπής το 2001 προς έγκριση από το Συμβούλιο πριν την εκπνοή της Συνθήκης ΕΚΑΧ τον Ιούλιο 2002. Συνυπολογισμός της ειδικής κατάστασης ορισμένων υποψηφίων χωρών στις συνθήκες προσχώρησης.
- Μέτρα μείωσης των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου βασισμένα στα αποτελέσματα του ευρωπαϊκού προγράμματος για την αλλαγή του κλίματος. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή θα προτείνει έως τα τέλη 2001 πρόταση για τη δημιουργία ευρωπαϊκού συστήματος εμπορεύσιμων αδειών για εκπομπές CO₂ έως το 2005.
- Τα εναλλακτικά καύσιμα, στα οποία συμπεριλαμβάνονται τα βιοκαύσιμα, πρέπει να αποτελούν τουλάχιστον το 7% της κατανάλωσης καυσίμου αυτοκινήτων και φορτηγών έως το 2010 και τουλάχιστον 20% έως το 2020. Η Επιτροπή θα υποβάλει πρόταση το 2001 για έγκριση το 2002.
- Σαφή μέτρα μείωσης της ζήτησης ενέργειας, μέσω, για παράδειγμα, αυστηρότερων ελάχιστων προτύπων και απαιτήσεων επισήμανσης για τα κτίρια και τις ηλεκτρικές συσκευές προκειμένου να βελτιωθεί η ενεργειακή απόδοση.
- Μεγαλύτερη στήριξη της έρευνας, ανάπτυξης και διάδοσης τεχνολογίας για:
 - καθαρούς και ανανεώσιμους ενεργειακούς πόρους
 - ασφαλέστερη πυρηνική ενέργεια, ιδίως όσον αφορά τη διαχείριση των πυρηνικών αποβλήτων.

Αντιμετώπιση των απειλών για τη δημόσια υγεία

Κύριοι στόχοι

- Η ασφάλεια και ποιότητα των τροφών να καταστούν στόχος όλων των συμμετεχόντων στην τροφική αλυσίδα.
- Έως το 2020, να διασφαλιστεί ότι οι χημικές ουσίες παράγονται και χρησιμοποιούνται με τρόπους που δεν δημιουργούν σοβαρούς κινδύνους για την ανθρώπινη υγεία και το περιβάλλον.

- Αντιμετώπιση ζητημάτων σχετικών με την εμφάνιση λοιμωδών νόσων και την αντίσταση στα αντιβιοτικά.

Μέτρα σε επίπεδο ΕΕ

- Βελτίωση της ενημέρωσης και συνειδητοποίησης των καταναλωτών, και μέσω της εκπαίδευσης, και σαφής επισήμανση των τροφών.
- Δημιουργία μιας Ευρωπαϊκής Αρχής Τροφίμων το 2002.
- Βελτίωση της ικανότητας παρακολούθησης και ελέγχου των επιπτώσεων στην υγεία ορισμένων ουσιών (π.χ. διοξινών, τοξινών, φυτοφαρμάκων) απαντώμενων στις τροφές και στο περιβάλλον, ιδίως των επιπτώσεων τους στα παιδιά.
- Επαναπροσανατολισμός της στήριξης που παρέχεται στο πλαίσιο της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής ώστε να ανταμείβονται τα υγιεινά, υψηλής ποιότητας προϊόντα και πρακτικές και όχι η ποσότητα· κατόπιν της εκτίμησης του καθεστώτος που διέπει τον καπνό η οποία θα διεξαχθεί το 2002, προσαρμογή του καθεστώτος ώστε να επιτρέπει τη σταδιακή κατάργηση των επιχορηγήσεων για τα καπνά προβλέποντας ταυτοχρόνως μέτρα ανάπτυξης εναλλακτικών πηγών εισοδήματος και οικονομικές δραστηριότητες για τους εργαζόμενους στα καπνά και τους καλλιεργητές και λήψη απόφασης για μια σύντομη προθεσμία αναλόγως.
- Ανάπτυξη έως το 2003 μιας συνολικής κοινοτικής στρατηγικής για την προαγωγή της υγείας και ασφάλειας στον τόπο εργασίας, ώστε να επιτευχθεί μείωση των εργατικών ατυχημάτων και των επαγγελματικών ασθενειών.
- Όλη η νομοθεσία για την εφαρμογή της νέας πολιτικής για τις χημικές ουσίες θα έχει θεσπιστεί έως το 2004.
- Η Επιτροπή θα υποβάλει έως το τέλος 2001 ένα ευρωπαϊκό πρόγραμμα δράσης για την επιβράδυνση της αντίστασης στα αντιβιοτικά, μέσω βελτίωσης της πληροφόρησης, σταδιακής κατάργησης της χρήσης τους ως αυξητικών παραγόντων στη γεωργία και καλύτερου ελέγχου της χρήσης των αντιβιοτικών για την περίθαλψη των ανθρώπων και την φροντίδα ζώων και φυτών.
- Δημιουργία έως το 2005 ευρωπαϊκού οργάνου παρακολούθησης και ελέγχου της εμφάνισης λοιμωδών νόσων.

Περισσότερο υπεύθυνη διαχείριση των φυσικών πόρων

Κύριοι στόχοι

- Αποσύνδεση της οικονομικής αύξησης από τη χρήση πόρων και την παραγωγή αποβλήτων.
- Προστασία και αποκατάσταση ενδιαιτημάτων και φυσικών συστημάτων και σταμάτημα της απώλειας βιοποικιλότητας έως το 2010.

- Βελτίωση της διαχείρισης της αλίευσης προκειμένου να αναστραφεί η ελάττωση των αλιευτικών αποθεμάτων και να διασφαλιστεί αειφόρος αλίευση και υγιή θαλάσσια οικοσυστήματα, τόσο στην ΕΕ όσο και παγκοσμίως.

Μέτρα σε επίπεδο ΕΕ

- Ανάπτυξη ολοκληρωμένης πολιτικής προϊόντων σε συνεργασία με επιχειρήσεις προκειμένου να μειωθεί η χρήση πόρων και οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις των αποβλήτων.
- Η νομοθεσία της ΕΕ για την αντικειμενική περιβαλλοντική ευθύνη θα έχει θεσπιστεί έως το 2003.
- Η Επιτροπή θα θεσπίσει σύστημα δεικτών βιοποικιλότητας έως το 2003.
- Η Επιτροπή θα προτείνει σύστημα μέτρησης της παραγωγικότητας των πόρων έως το 2003.
- Κατά την μεσοπρόθεσμη αναθεώρηση της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής, βελτίωση των σχετικών με τη γεωργία περιβαλλοντικών μέτρων ώστε να παρέχουν διάφανο σύστημα άμεσων πληρωμών για τις περιβαλλοντικές υπηρεσίες.
- Κατά την αναθεώρηση της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής του 2002, κατάργηση των αντιπαραγωγικών επιδοτήσεων που ενθαρρύνουν την υπεραλίευση και μείωση του μεγέθους και της δραστηριότητας των κοινοτικών αλιευτικών στόλων σε επίπεδο συμβατό με την αειφορία σε παγκόσμιο επίπεδο, με ταυτόχρονη αντιμετώπιση των επακόλουθων κοινωνικών προβλημάτων.

Βελτίωση των συστημάτων μεταφοράς και διαχείρισης της χρήσης γης

Κύριοι στόχοι

- Σημαντική αποσύνδεση της αύξησης των μεταφορών από την αύξηση του ΑΕΠ ώστε να μειωθεί η συμφόρηση και οι άλλες αρνητικές παρενέργειες των μεταφορών.
- Μεταστροφή στον τρόπο μεταφοράς από τις οδικές μεταφορές προς τις σιδηροδρομικές, τις πλωτές και τις δημόσιες επιβατικές μεταφορές ώστε το ποσοστό των οδικών μεταφορών το 2010 να μην υπερβαίνει το ποσοστό τους κατά το 1998 (το τελευταίο έτος για το οποίο υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία)
- Προώθηση πιο ισόρροπης περιφερειακής ανάπτυξης μέσω της μείωσης των ανισοτήτων στην οικονομική δραστηριότητα και διατήρηση της βιωσιμότητας των αγροτικών και αστικών κοινοτήτων, σύμφωνα με τις συστάσεις του Σχεδίου Ανάπτυξης του Κοινοτικού Χώρου.

Μέτρα σε επίπεδο ΕΕ

- Η Επιτροπή θα προτείνει το 2002 πλαίσιο για την τιμολόγηση των μεταφορών ώστε να διασφαλίσει ότι έως το 2005, οι τιμές των διάφορων τρόπων μεταφοράς,

συμπεριλαμβανομένων των αεροπορικών, αντανακλούν το κόστος τους για την κοινωνία.

- Εφαρμογή το 2003 πλαισίου το οποίο να διασφαλίζει μέσω της χρήσης έξυπνων μεταφορικών συστημάτων τη διαλειτουργικότητα των συστημάτων πληρωμής για τις οδικές μεταφορές· προώθηση της περαιτέρω τεχνολογικής προόδου η οποία να επιτρέπει την επιβολή οδικών τελών.
- Προτεραιότητα στις επενδύσεις σε υποδομές για τα δημόσια μέσα μεταφοράς και για τις σιδηροδρομικές, εσωτερικές, ακτοπλοϊκές και διατροπικές μεταφορές. Ειδικότερα, η Επιτροπή θα προτείνει το 2001, προς έγκριση το 2003, αναθεώρηση των κατευθυντηρίων γραμμών για τα διευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών και θα προάγει, κατά την ενδιάμεση αναθεώρηση των προγραμμάτων των διαρθρωτικών ταμείων, σημαντική μείωση του ποσοστού χρηματοδότησης που αφιερώνεται στις οδικές μεταφορές.
- Βελτίωση των μεταφορικών συστημάτων επιλύοντας το ζήτημα των μεταφορικών συνδέσεων που δεν υπάρχουν, αναπτύσσοντας ανοικτές αγορές και συνεργασία σε επίπεδο ΕΕ (π.χ. απελευθέρωση των σιδηροδρομικών μεταφορών, συστήματα εναέριας κυκλοφορίας). Το σύστημα «Ενιαίος Ευρωπαϊκός Ουρανός» να είναι λειτουργικό το 2004.
- Προώθηση της τηλεργασίας επιταχύνοντας τις επενδύσεις στις τηλεπικοινωνιακές υποδομές και υπηρεσίες νέας γενιάς.
- Το 2001, έναρξη εφαρμογής του Ευρωπαϊκού Δικτυακού Παρατηρητηρίου Χωροταξίας (ESPON) ώστε να καθοριστεί δέσμη εδαφικών δεικτών για την ανάλυση του αντίκτυπου των κοινοτικών πολιτικών στις περιφέρειες.
- Αξιολόγηση της συνοχής της οριοθέτησης των περιοχών εφαρμογής των διάφορων κοινοτικών πολιτικών, λαμβάνοντας υπόψη τους στόχους τους (π.χ. NATURA 2000, μειονεκτικές γεωργικές περιοχές, περιοχές επιλέξιμες στο πλαίσιο των διαρθρωτικών ταμείων ή των κρατικών ενισχύσεων).
- Διαφοροποίηση των πηγών εισοδήματος στις αγροτικές περιοχές, και με αύξηση του ποσοστού χρηματοδότησης στο πλαίσιο της Κοινής Γεωργικής πολιτικής το οποίο προορίζεται για την αγροτική ανάπτυξη.
- Ενθάρρυνση των τοπικών πρωτοβουλιών για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι αστικές περιοχές· διατύπωση συστάσεων για τις στρατηγικές ολοκληρωμένης ανάπτυξης για τις αστικές και τις περιβαλλοντικά ευαίσθητες περιοχές.

IV ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΔΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ: ΒΗΜΑΤΑ ΜΕΤΑ ΤΟ GÖTEBORG

Ετήσιοι έλεγχοι ανασκόπησης της προόδου

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Στοκχόλμης αποφάσισε ότι όλες οι διαστάσεις της αειφόρου ανάπτυξης πρέπει να επανεξετάζονται σε κάθε εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Η μέτρηση της προόδου θα συνεπάγεται την προσθήκη ορισμένων δεικτών

Τακτική παρακολούθηση της προόδου και υποβολή αναφορών, βάσει δεικτών

σε αυτούς που έχουν ήδη συμφωνηθεί για την παρακολούθηση της στρατηγικής της Λισαβώνας. Αυτοί οι δείκτες απορρέουν φυσικά από τους μακροπρόθεσμους γενικούς και ειδικούς στόχους που προτείνει η Επιτροπή στο παρόν έγγραφο.

Μέτρα

- ✓ Η Επιτροπή θα **υποβάλλει αναφορά σε κάθε εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο** με τη συγκεκριλαιοτική της έκθεση για την πρόοδο στην υλοποίηση της στρατηγικής για την αειφόρο ανάπτυξη.
- ✓ Η Επιτροπή θα προτείνει μικρό αριθμό **κύριων** δεικτών επίδοσης στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βαρκελώνης την άνοιξη του 2002.
- ✓ Η διαδικασία **ενσωμάτωσης των περιβαλλοντικών ζητημάτων** στις τομεακές πολιτικές, την οποία δρομολόγησε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Κάρντιφ, πρέπει να συνεχιστεί και να εισάγει την περιβαλλοντική διάσταση στη στρατηγική της ΕΕ για την αειφόρο ανάπτυξη, όπως συνέβη με την οικονομική και κοινωνική διάσταση στις γενικές κατευθυντήριες γραμμές της οικονομικής πολιτικής και στις κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση. Οι στρατηγικές για την τομεακή ολοκλήρωση πρέπει να παρουσιάζουν συνοχή με τους ειδικούς στόχους της στρατηγικής της ΕΕ για την αειφόρο ανάπτυξη.

Οι μέθοδοι εργασίας χρειάζονται αλλαγή

Σε όλες τις φάσεις της κοινοτικής νομοθετικής διαδικασίας, οι προτάσεις για πολιτικές σε χωριστούς τομείς αναπτύσσονται και συζητούνται χωρίς να δίνεται επαρκής προσοχή στους δεσμούς μεταξύ διαφορετικών πολιτικών πεδίων. Ο τρόπος οργάνωσης της Επιτροπής, του Συμβουλίου και του Κοινοβουλίου ενισχύει αυτή την στενή, τομεακή προσέγγιση. Και τα τρία όργανα θα πρέπει να εξετάσουν τα βήματα που μπορούν να κάνουν για να ξεπεράσουν αυτήν την αδυναμία.

Η Επιτροπή θα βελτιώσει τις εσωτερικές διαδικασίες της προκειμένου να εκπονήσει προτάσεις πολιτικών με μεγαλύτερη συνοχή μεταξύ τους. Το Συμβούλιο υπουργών και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θα πρέπει επίσης να **επανεξετάσουν τις μεθόδους εργασίας τους**. Το Συμβούλιο πρέπει να αλλάξει τις δομές του για να βελτιώσει το συντονισμό και τη συνοχή των εργασιών των επιμέρους συμβουλίων. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πρέπει να εξετάσει το ενδεχόμενο δημιουργίας επιτροπής για την αειφόρο ανάπτυξη η οποία θα διατυπώνει απόψεις για τις ευρύτερες επιπτώσεις των προτάσεων για τις επιμέρους πολιτικές. Αυτή η επιτροπή θα μπορούσε να αποτελείται από εκπροσώπους άλλων επιτροπών, όπως στην περίπτωση της επιτροπής οικονομικού ελέγχου.

Μέτρα

- ✓ Η Επιτροπή θα συγκροτήσει μια **“στρογγυλή τράπεζα”** για την **αειφόρο ανάπτυξη** αποτελούμενη από 10 περίπου ανεξάρτητους ειδικούς ευρέος φάσματος απόψεων που θα υποβάλλει έκθεση απευθείας στον πρόεδρο της Επιτροπής αρκετά εγκαίρως πριν την εκπόνηση της συγκεκριλαιοτικής έκθεσης της Επιτροπής προς το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και θα διατυπώνει συστάσεις για τη βελτίωση της συνοχής των κοινοτικών πολιτικών.

Όλα τα
κοινοτικά
όργανα πρέπει
να
επανεξετάσουν
τις μεθόδους
εργασίας τους

Οι περιοδικές,
εκτεταμένες
αναθεωρήσεις
θα επιτρέψουν
να παραμένει η
στρατηγική
απώτερος

Οι μεσοπρόθεσμες αναθεωρήσεις μας επιτρέπουν να προσαρμόζουμε τη στρατηγική μας στις αλλαγές των μακροπρόθεσμων προτεραιοτήτων

Η αειφόρος ανάπτυξη είναι από τη φύση της μακροπρόθεσμος στόχος. Ενώ η ετήσια επανεκτίμηση είναι σημαντική για τη διατήρηση του υπάρχοντος δυναμισμού και για να δίδεται έγκαιρη προειδοποίηση για απρόβλεπτες δυσκολίες, η πολύ μεγάλη επικέντρωση στις βραχυπρόθεσμες εξελίξεις και λεπτομέρειες μπορεί να μας αποκρύψει τη συνολική εικόνα. Για το λόγο αυτό, η ετήσια έκθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου θα πρέπει να συμπληρώνεται περιοδικά από μια πιο συνολική αναθεώρηση στην αρχή της θητείας κάθε Επιτροπής.

Σ' αυτήν θα πρέπει να εξετάζεται η αποτελεσματικότητα της στρατηγικής για την επίτευξη της αειφόρου ανάπτυξης. Με την πάροδο του χρόνου, η σοβαρότητα ορισμένων προβλημάτων – ή η αξία ορισμένων μέτρων – μπορεί να αλλάξει, και να εμφανιστούν νέα, πειστικότερα προβλήματα. Οι τακτικές μεσοπρόθεσμες αναθεωρήσεις θα επιτρέψουν στην Ένωση να προσαρμόζει τη στρατηγική της σε αυτές τις αλλαγές και σε αλλαγές στους μακροπρόθεσμους στόχους των πολιτικών της.

*Πρέπει να
ακούγεται η φωνή
των
ενδιαφερομένων,
και των
ευρισκόμενων
εκτός Ένωσης*

Το άνοιγμα της αναθεώρησης στους ενδιαφερομένους θα αυξήσει την αξιοπιστία και την αξία της. Οι προσπάθειες που καταβάλλει η Ένωση για την επίτευξη της αειφόρου ανάπτυξης εξαρτώνται σε τελευταία ανάλυση από το γεγονός ότι «οικειοποιούνται» τη στρατηγική οι καταναλωτές και οι επιχειρήσεις καθώς και η κοινωνία των πολιτών και οι τοπικές και περιφερειακές αρχές. Οι προοπτικές για δημόσια αποδοχή της στρατηγικής θα είναι μεγαλύτερες, όσο περισσότερο βασίζεται στον ευρύ διάλογο με εκπροσώπους της κοινωνίας στο σύνολό της.

Μέτρα

- ✓ Η στρατηγική της ΕΕ για την αειφόρο ανάπτυξη θα **επανεξετάζεται εκτενώς** στην αρχή της θητείας κάθε Επιτροπής.
- ✓ Ξεκινώντας από το 2002, η Επιτροπή θα διοργανώνει ανά διετία **φόρουμ των ενδιαφερομένων** το οποίο θα αξιολογεί τη στρατηγική της ΕΕ. Η Επιτροπή καλεί την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή να διοργανώνουν από κοινού αυτή την εκδήλωση.

Παράρτημα 1: Οι στόχοι της στρατηγικής της Λισαβώνας στο πεδίο της κοινωνικής πολιτικής

Οι δεσμεύσεις που αναλήφθηκαν στις διασκέψεις κορυφής της Λισαβώνας, της Νίκαιας και της Στοκχόλμης συνοψίζονται στη συνέχεια.

Καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού

Κύριος στόχος

- Να γίνει ένα αποφασιστικό βήμα προς την εξάλειψη της φτώχειας.
- Να αυξηθεί το ποσοστό απασχόλησης σε 67% για τον Ιανουάριο 2005 και σε 70% έως το 2010· να αυξηθεί ο αριθμός των απασχολούμενων γυναικών σε 57% για τον Ιανουάριο 2005 και σε άνω του 60% έως το 2010.
- Να μειωθεί στο μισό έως το 2010 ο αριθμός των νέων 18 έως 24 ετών που είναι απόφοιτοι του πρώτου μόνο κύκλου της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης οι οποίοι δεν παρακολουθούν τμήματα περαιτέρω επιμόρφωσης και κατάρτισης.

Μέτρα σε επίπεδο ΕΕ

- Καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού δημιουργώντας τους οικονομικούς όρους για μεγαλύτερη ευημερία μέσω υψηλότερων επιπέδων οικονομικής αύξησης και απασχόλησης και ανοίγοντας νέους δρόμους συμμετοχής στην κοινωνία.
- Ενίσχυση της εφαρμογής της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση. Ορισμός κοινών προσεγγίσεων για τη διατήρηση και τη βελτίωση της ποιότητας εργασίας η οποία θα πρέπει να περιλαμβάνεται ως γενικός στόχος στις κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση του 2002.
- Ολοκλήρωση, έως το τέλος του 2001, των εργασιών που αφορούν τον εκσυγχρονισμό της ισχύουσας νομοθεσίας για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών ως προς την πρόσβαση στην απασχόληση, την επαγγελματική εκπαίδευση και προώθηση και τις συνθήκες εργασίας.
- Επίτευξη συμφωνίας κατά το 2001 σχετικά με την πρόταση για πρόγραμμα κοινωνικής ένταξης.
- Επίτευξη συμφωνίας έως το τέλος του 2001 σχετικά με δείκτες για την ποιότητα της εργασίας και για την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού. Ανάπτυξη έως το 2002 δεικτών σχετικών με την παροχή υπηρεσιών φύλαξης παιδιών και άλλων εξαρτημένων προσώπων και με τα συστήματα οικογενειακών επιδομάτων. Ανάπτυξη δεικτών προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι δεν υπάρχουν διαφορές στις αμοιβές ανδρών και γυναικών λόγω διακριτικής μεταχείρισης.

Αντιμετώπιση των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της γήρανσης του πληθυσμού

Κύριοι στόχοι

- Εξασφάλιση της καταλληλότητας των συστημάτων συνταξιοδότησης καθώς και των συστημάτων περίθαλψης και φροντίδας για τους ηλικιωμένους, με ταυτόχρονη διατήρηση της αειφορίας των δημόσιων οικονομικών και της αλληλεγγύης μεταξύ γενεών.
- Αντιμετώπιση της δημογραφικής πρόκλησης αυξάνοντας το ποσοστό απασχόλησης, μειώνοντας το δημόσιο χρέος και προσαρμόζοντας τα συστήματα κοινωνικής προστασίας, συμπεριλαμβανόμενων των συνταξιοδοτικών συστημάτων.
- Αύξηση του μέσου όρου του ποσοστού απασχόλησης της ΕΕ μεταξύ των μεγαλύτερης ηλικίας ανδρών και γυναικών (55-64 ετών) σε 50% έως το 2010.

Μέτρα σε επίπεδο ΕΕ

- Χρήση του δυναμικού της ανοιχτής μεθόδου συντονισμού στο πεδίο των συντάξεων και εκπόνηση έκθεσης για την ποιότητα και την αειφορία των συντάξεων υπό το φως της δημογραφικής αλλαγής ενόψει του εαρινού Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του 2002.
- Προσδιορισμός συνεκτικών στρατηγικών και πρακτικών μέτρων με σκοπό την ενθάρρυνση της δια βίου εκπαίδευσης για όλους.
- Το Συμβούλιο πρέπει να αναθεωρεί τακτικά την μακροπρόθεσμη αειφορία των δημοσίων οικονομικών, συμπεριλαμβανόμενων των αναμενόμενων αλλαγών λόγω των επερχόμενων δημογραφικών αλλαγών, τόσο με βάση τις γενικές κατευθυντήριες γραμμές της οικονομικής πολιτικής όσο και στο πλαίσιο των προγραμμάτων σταθερότητας και σύγκλισης.
- Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Laeken το 2001 θα συζητηθεί σε βάθος το ζήτημα της μετανάστευσης, της αποδημίας και του ασύλου στο πλαίσιο της παρακολούθησης της συνέχειας όσων αποφασίστηκαν στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Tampere. Σε σχέση με αυτό το ζήτημα, πρέπει να δοθεί η δέουσα προσοχή στη θέση των υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν νομίμως στην Ένωση.
- Υποβολή κοινής έκθεσης του Συμβουλίου και της Επιτροπής, εγκαίρως για το εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του 2002, σχετικά με την αύξηση της συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό και την προώθηση της διατήρησης της δραστηριότητας των ηλικιωμένων.